

ความเป็นธรรมกับการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย¹

นายพงษ์ไพยม วาศุภดี
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

เกริ่นนำ.....

ความจริงแล้วหัวข้อที่ทางกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
เชิญให้ผมมาบรรยายในวันนี้ เป็นเรื่องที่ยากแก่การบรรยายมาก เพราะเป็น
ที่ได้รับการยอมรับเชื่อถือกันโดยทั่วไปในทางวิชาการว่า เรื่อง "ความเป็นธรรม"
กับเรื่อง "ประชาธิปไตย" มีความสอดคล้องต้องกันอยู่แล้วในตัวเอง ดังนั้น
ผมจะขอบรรยายจากมุมมองของนักปกครอง ที่มีประสบการณ์ผ่านมาแล้ว
ทั้งตำแหน่งนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี และปลัดกระทรวง รวม
กว่า 30 ปี ให้กับท่านผู้ฟังที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัย-
รามคำแหงได้รับทราบเป็นข้อคิด

¹ สถาบันดำรงราชานุภาพ สรุปและเรียบเรียงจากการบรรยายพิเศษของปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายพงษ์ไพยม วาศุภดี) ตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นใน สังคมไทย
เพื่อความมั่นคงของชาติเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2550 เวลา 14.00 - 15.00 น. ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความหมายของประชาธิปไตย

ผมขอเริ่มต้นด้วยความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" ก่อน
แล้วจะนำเสนอเรื่อง "ความเป็นธรรม" ในช่วงหลัง

"ประชาธิปไตย" ถ้ากล่าวอย่างแคบ หมายถึง อำนาจของประชาชน
ในการควบคุมอำนาจทางการเมืองหรืออำนาจในการปกครองตนเอง แต่
ถ้าจะกล่าวอย่างกว้างหรือมองในเชิงปรัชญา เป็นเรื่องของสังคมมนุษย์
ที่มีระเบียบแบบแผน กฎ กติกาของการอยู่ร่วมกัน

แต่สิ่งสำคัญเมื่อกล่าวถึงเรื่องประชาธิปไตยแล้ว เราจำเป็นต้อง
พูดถึงควบคู่ไปด้วย คือ รูปแบบ (Format) ของประชาธิปไตย และสาระ
(content) ของประชาธิปไตย ผมอยากจะเรียนว่า คนไทยเรานั้นค่อนข้าง
จะยึดรูปแบบมากกว่าสาระ ซึ่งเรื่องนี้เป็นประเด็นที่เราต้องทำความเข้าใจ
กันให้ดี

"รูปแบบของประชาธิปไตย" ที่เราทราบกันดี ได้แก่ รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง รัฐสภา รัฐบาล กิจกรรมทางการเมือง และการบริหารรัฐกิจ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่า หากประเทศใดมีรูปแบบอย่างนี้ครบถ้วน ย่อมถือว่าเป็นประเทศประชาธิปไตยแล้ว ขอยกตัวอย่างสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพโซเวียตรัสเซีย (เดิม) ในทางรัฐศาสตร์บอกว่า ต่างเป็นประเทศเผด็จการคอมมิวนิสต์ทั้งคู่ แต่พอเราดูรูปแบบการปกครองของเขาสิคะ พบว่า เขาก็มีสภาที่มาจากการเลือกตั้งเช่นกัน เรียกชื่อว่าสภาประชาชน และสภาโปลิบูโร ดังนั้น หากจะพิจารณาความเป็นประชาธิปไตย เราไม่อาจมองเพียงแค่รูปแบบ แต่ต้องพิจารณาให้ลึกไปถึงเนื้อหาด้วย

จะขอเล่าให้ฟังถึงตัวอย่างของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่มาก จังหวัดของจีนมีประชากรประมาณ 30 ล้านคน การปกครองของจีนก็มีรูปแบบพิเศษแตกต่างจากที่อื่น เพราะนอกจากมีลำดับชั้นทางการปกครองที่แบ่งออกเป็นมณฑล จังหวัด อำเภอ หมู่บ้านแล้ว จีนยังมีสายบังคับบัญชาของพรรคคอมมิวนิสต์จีน คู่ขนานไปกับสายการปกครองในทุกระดับอีกด้วย ในช่วงที่ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาสงครามคอมมิวนิสต์อย่างหนักหน่วง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น ได้เดินทางไปเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับจีน เมื่อเข้าเยี่ยมคารวะประธานเหมา เจ๋อตง ผู้นำของจีน ทางผู้นำไทยเอ่ยปากขอร้องให้จีนยุติ

การสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ผู้นำจีนได้บอกกลับมาว่า
รัฐบาลจีนมิให้การสนับสนุน พ.ศ.ท. แต่เป็นเรื่องของพรรคคอมมิวนิสต์จีน
ดำเนินการเอง

เมื่อไปดูสภาพประชาชนของจีนที่ชาติตะวันตกมองว่า ไม่ใช่สภาพ
รูปแบบประชาธิปไตยที่แท้จริง เพราะแม้จะมีสภาพที่มาจากการเลือกตั้ง
จากประชาชน ทว่าตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งล้วนเป็นบุคคลที่พรรคคอมมิวนิสต์
จีนคัดสรรมาแล้วทั้งสิ้น ถ้ามองเพียงรูปแบบเราจะเห็นว่าประชาธิปไตย
ของจีนไม่ได้เรื่องเลย แต่เมื่อคำนึงถึงประชากรจีนที่มีมากกว่า 1 พันล้านคน
ทุกคนที่มีสิทธิเลือกตั้งมีโอกาสได้เลือกตัวแทนพรรค ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน
อำเภอ จังหวัด มณฑล ไปจนถึงประเทศ สามารถคัดกรองคนดีมีความรู้
ความสามารถ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเขาอย่างมีคุณภาพ ประชาธิปไตย
แบบนี้ไม่แน่ว่าจะได้ตัวแทนประชาชนดีกว่าประชาธิปไตยแบบตะวันตกที่เรา
คุ้นเคยกันอยู่ก็เป็นได้ แต่ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามจีนยังถูกมองว่าไม่เป็น
ประเทศประชาธิปไตยอยู่ดี

"สาระของประชาธิปไตย" ถือได้ว่าเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง
ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความมีเหตุผล ยึดระเบียบกฎหมาย
(นิติรัฐ) ประชาชนมีส่วนร่วม และยึดปรัชญาดั้งเดิมที่ถือกันมาตั้งแต่ยุคกรีก
คือ หลักเสรีภาพของมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน หลักภราดรภาพ หลักหน้าที่

ของพลเมืองและหลักการเลือกผู้บริหารของตนเอง หลักตัดสินด้วยเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อย หลักจิตใจ (Spirit) ที่เป็นประชาธิปไตย

เราจะเห็นว่าจินตนาการเลือกผู้บริหารของตนเอง ในขณะที่ประเทศไทยเองให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชนมากมายในรัฐธรรมนูญ แต่ค่อนข้างบัญญัติหลักหน้าที่พลเมืองไว้น้อยกว่ามากทีเดียว ขอเรียนว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้สิทธิชุมชนไว้สูงมาก จนภาครัฐอาจประสบความยากลำบากในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เมื่อพูดถึงความเป็นประชาธิปไตยกันแล้ว ต้องคำนึงการมีวิถีชีวิต (Way of Life) ในแบบประชาธิปไตยด้วย ยกตัวอย่างในครอบครัวหนึ่ง หากสมาชิกอื่นตกลงใจไปดูภาพยนตร์ในวันหยุดสุดสัปดาห์ แต่พ่อบ้านอยากไปต่างจังหวัดเพียงคนเดียว แล้วทุกคนต้องยอมตามพ่อไปต่างจังหวัดกันทั้งหมด อย่างนี้ย่อมไม่ถือว่ามีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ในบ้านเมืองของเราขาดแคลนเรื่องนี้อยู่มาก เราไม่เคยเห็นนักการเมืองต่างพรรคแสดงความยินดีกับพรรคที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยยอมรับผลของการเลือกตั้งนั้นๆ กลับมักเห็นภาพของการทะเลาะเบาะแว้ง ฟ้องร้องคัดค้านผลการเลือกตั้งกันอยู่เนืองๆ บางท่านอาจจำ

การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาครั้งที่ผ่านมา ซึ่ง มร.จอร์จ บุช ประสบชัยชนะในการเลือกตั้งสมัยที่สอง โดยก่อนหน้านี้มีปัญหาเรื่องการลงคะแนนที่มลรัฐฟลอริดาอาจไม่โปร่งใส เพราะน้องชายของบุชเป็นผู้ว่าการรัฐ แต่ท้ายที่สุดก่อนที่ศาลสูงจะตัดสินปรากฏว่า คู่ต่อสู้คนสำคัญ คือ มร.อัล กอร์ ผู้สมัครจากพรรคเดโมแครต ออกมาประกาศยอมรับผลการเลือกตั้ง โดยเห็นแก่ประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ เพราะไม่ต้องการให้เกิดความขัดแย้งร้ายฉานหนัก รวมทั้งไม่ต้องการให้ประวัติศาสตร์ของอเมริกาน่าต้องจารึกว่า มีการทุจริตในการเลือกตั้งหรือตนเองได้เป็นประธานาธิบดีด้วยผลการตัดสินของศาล อันจะเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของชาติอย่างร้ายแรง

ผมขอสรุปในเบื้องต้นตรงนี้ว่า ประชาธิปไตยที่แท้จริงมีองค์ประกอบหลายประการ ไม่เฉพาะเพียงแค่มีรูปแบบของประชาธิปไตยครบถ้วนเท่านั้น หากแต่ต้องมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยด้วย จึงจะเรียกว่ามีความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

ความหมายของความเป็นธรรม

ความเป็นธรรม หมายถึง ความถูกต้อง ดีงาม เหมาะสมในการปฏิบัติ แต่โดยความเห็นส่วนตัวของผมได้ค้นพบว่า **ความเป็นธรรมหรือ**

ความยุติธรรมอยู่ที่ความพึงพอใจ เพราะคนเราหากตัวเองไม่ได้รับผลดีเมื่อใดก็ตาม มักมองว่าตัวไม่ได้รับความยุติธรรมอยู่ร่ำไป

ผมมีประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคลค่อนข้างมาก เคยเห็นข้าราชการกรมการปกครองท่านหนึ่ง เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอพระประแดง ก็มีความดีอกดีใจอย่างมาก เพราะว่าเป็นอำเภอใหญ่และมีงบประมาณสูง นายอำเภอท่านนั้นเทียบอกกับใครๆ ว่าไม่เคยมีการแต่งตั้งใครใดของกรมการปกครองที่ยุติธรรมเท่าครั้งนี้อีกแล้ว ในขณะที่เดียวกันก็มีนายอำเภออีกท่านหนึ่ง ที่ในคำสั่งเดียวกันนั้นได้รับการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งในอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ห่างไกลและกันดาร นายอำเภอท่านนี้โวยวายว่า ตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการแต่งตั้งในครั้งนี้ ทั้งๆที่ก็เป็นคำสั่งเดียวกับที่ดั่งนายอำเภอพระประแดง ท่านที่กล่าวมาตอนต้น ผมจึงได้ข้อสรุปกับตัวเองว่า **ความเป็นธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ**

ธรรมภิบาล

สมัยนี้พูดกันมากเรื่องของ Good Governance หรือ "ธรรมภิบาล"

หรือที่สำนักงาน ก.พ. เรียกว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

1. **หลักนิติธรรม** คือ การออกกฎ ระเบียบต่างๆ ที่เป็นธรรมและมุ่งรักษาประโยชน์ของประชาชน

2. **หลักคุณธรรม** คือ ความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ผมเองพบว่าข้าราชการประจำและนักการเมืองแตกต่างกันตรงจุดนี้ เพราะข้าราชการถูกอบรมกล่อมเกลามาให้ยึดระเบียบ กฎเกณฑ์และผลประโยชน์ส่วนรวม แต่นักการเมืองจะคำนึงประโยชน์หรือความพึงพอใจของประชาชนที่เป็นผู้เลือกตั้ง ซึ่งสองเรื่องนี้มักไม่ไปด้วยกัน เช่น เมื่อมีราษฎรบุกรุกที่สาธารณะ ข้าราชการจะดำเนินการขับไล่ให้ออกไป ถ้าข้าราชการผู้นั้นมีทักษะทางการปกครองที่ดี ก็อาจใช้ความละมุนละม่อมในการดำเนินการ จนไม่ก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งที่รุนแรงมากนัก แต่ถ้าไปถามนักการเมืองจะบอกว่า ก็ให้ชาวบ้านอยู่อาศัยไปก่อนไม่ได้หรือ ซึ่งผมมองว่าทั้งสองฝ่ายไม่มีใครผิดไม่มีใครถูก เพราะทั้งสองฝ่ายต่างถูกสอนกันมาคนละแบบ เราจึงเห็นกันอยู่เสมอๆ ที่อดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไปลงเล่นการเมือง มักไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าใดนัก ยกเว้นคนๆ

นั่นจะเป็นมนุษย์พันธุ์พิเศษ ที่สามารถเปลี่ยนความคิดอ่านได้อย่างรวดเร็ว

3. หลักความโปร่งใส คือ ความตรงไปตรงมา เปิดเผย ไม่เล่นพรรคเล่นพวก เมืองไทยเราที่มีความไม่โปร่งใสมาก โครงการขนาดใหญ่ทั้งหลายที่มีงบประมาณสูงๆ ไม่ว่าหน่วยงานเจ้าของเรื่องจะทำดีแค่ไหน สุดท้ายมักถูกฝ่ายที่แพ้การคัดเลือกเข้าดำเนินโครงการฟ้องร้องฝ่ายชนะรำไป อีกประการหนึ่งคนไทยมักชอบเอาชนะคะคานกันทุกรูปแบบ ยอมทำทุกรูปแบบเพื่อให้ตนชนะโดยไม่คำนึงถึงวิธีการ ผมมีความเห็นว่า กรณีทุจริตในหน่วยงานของรัฐ ไม่ควรโทษข้าราชการแต่ฝ่ายเดียว **ต้องโทษเอกชน** ด้วยที่พยายามเอาชนะคู่แข่งกันทุกวิถีทาง **แม้ด้วยวิธีที่ไม่สุจริต**

ผมยืนยันว่า การทุจริตของข้าราชการเกิดจากภาคเอกชนเป็นผู้เริ่มต้นก่อน ยกตัวอย่างกรณีออกโฉนดที่ดินเท็จ จะเริ่มจากเอกชนนั่นเอง ที่ถือครอง สค. 1 แล้วนำไปยื่นขอเอกสารสิทธิ เมื่อ สค. 1 ฉบับนั้นไม่ตรงกับที่ตั้งที่ดินหรือมีเนื้อที่น้อยกว่าที่ถือครองอยู่จริง ก็จะเริ่มต้นด้วยการเสนอผลประโยชน์ให้ข้าราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ตัวข้าราชการเองมีเงินเดือนน้อยอยู่แล้ว เมื่อได้ข้อเสนอที่เข้ายวนมกอดใจไม่ไหว ต้องยอมกระทำผิด ต่อมาเมื่อข้าราชการคนนั้นได้รับเงินเดือนทำงานอยู่บ่อยครั้งเข้า

ยอมตั้งใจ และเสียนิสัยเรียกร้องผลประโยชน์ก่อนในท้ายที่สุด ดังนั้น เรื่องทุจริตนี้ผมเห็นว่า ทั้งข้าราชการและเอกชนมีส่วนเกี่ยวข้องและต้อง ร่วมกันรับผิดชอบพอกัน ในเรื่องการทุจริตนี้ ผมขอเรียกร้องให้ภาคเอกชน ตรวจสอบพวกตัวเองด้วย ข้าราชการเองมีทั้งกฎหมายและวินัยกำกับการกระทำอยู่ รวมทั้งมีองค์กรหลายประเภทตรวจสอบอีกด้วย ยิ่งในขณะนี้ มีพระราชบัญญัติว่าด้วยผลประโยชน์ขัดกันจะออกใช้บังคับเร็วๆ นี้ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ควบคุมข้าราชการและเครือญาติอย่างใกล้ชิด มิให้มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยครอบคลุมตัวข้าราชการ ผู้ขึ้นเอง บุพการีและผู้สืบสันดาน ซึ่งรวมถึงบุตรและหลานของญาติพี่น้อง ของข้าราชการผู้นั้น ต้องถูกตรวจสอบตามกฎหมายนี้เช่นกัน นอกจาก ข้าราชการประเภทต่างๆ แล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ถูกตรวจสอบโดยกฎหมาย นี้ด้วย ต่อไปนี้ข้าราชการและเครือญาติจะรับของขวัญจากผู้ที่มีประโยชน์ เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่มิได้เลย ซึ่ง ปปช. จะออกกฎหมายลูกในรายละเอียดหลักเกณฑ์อีกครั้งหนึ่ง

4. หลักการมีส่วนร่วม หลักประการนี้ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของ ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล

5. **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต้อง
ควบคู่กันไป

6. **หลักความคุ้มค่า** เน้นประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

กล่าวโดยรวมแล้ว "ความเป็นธรรม" คือ ความถูกต้อง ความดีงาม
และความพึงพอใจ ขอตั้งข้อสังเกตว่า ความยุติธรรมนี้สัมพันธ์กับสถานที่
และเวลาด้วย ตัวอย่างเช่น ในเกาะปาปัวนิวกินีสมัยหนึ่งเชื่อกันว่า การที่
จับศัตรูได้แล้วตัดศีรษะและกินเนื้อเป็นเรื่องถูกต้องเหมาะสม เพราะเมื่อใด
ที่ศัตรูจับเราได้ที่เขาก็กินเราเหมือนกัน หรือเมืองไทยยุคต้นรัตนโกสินทร์
ยอมรับเรื่องชายมีภรรยาหลายคน แต่มาเมืองไทยสมัยนี้ เรื่องแบบนี้ถือว่า
ไม่ถูกต้องเสียแล้ว อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ คำนำหน้านามของสตรีไทย เดิม
ใช้นางสาวและนาง ปัจจุบันเริ่มถกเถียงกันว่ามีความไม่เสมอภาคระหว่าง
เพศ เหตุใดต้องเปลี่ยนจากนางสาวเป็นนางเมื่อสตรีผู้นั้นสมรส

ความเป็นธรรมกับประชาธิปไตย

เมื่อพูดถึงความเป็นธรรมกับประชาธิปไตยว่าไปด้วยกันได้หรือไม่

ส่วนใหญ่แล้วมักเข้ากันได้ ดำเนินไปด้วยกันได้ แต่บางเรื่องอาจไปด้วยกันไม่ได้ เช่น การเก็บภาษี ถ้าถามความเห็นประชาชนเกี่ยวกับเรื่องภาษี รับรองว่าเสียงส่วนใหญ่ย่อมไม่ต้องการให้มีการเก็บภาษีหรือขึ้นอัตราภาษี แต่รัฐจำเป็นต้องเก็บภาษี เพราะไม่เช่นนั้นรัฐไม่มีเงินทำหน้าที่ของรัฐเพื่อประชาชนของประเทศ

ปัจจุบันนี้คนไทยเราขาดจิตสำนึก (Spirit) ค่อนข้างมาก มีตัวอย่างที่เห็นกันอยู่ทั่วไป นี้ คือ หลังการเลือกตั้งทั่วไป มีพรรคการเมืองหนึ่งออกมาประกาศไม่ยอมรับการเลือกตั้งดังกล่าว โดยอ้างว่าไม่เป็นประชาธิปไตย ในขณะที่เดียวกันหัวหน้าพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง ก็ออกมาโจมตีฝ่ายที่ไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งว่า ไม่ยอมรับหลักการประชาธิปไตย ผมเองมีความเห็นว่า เราคงไม่อาจยอมรับการเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้องตามกติกาประชาธิปไตยได้ เหมือนการเล่นกีฬา หากฝ่ายหนึ่งซื้อตัวกรรมการไว้ก่อนแข่งเสียแล้ว เราคงไม่ยอมรับผลการแข่งขันที่ออกมาเป็นแน่

กล่าวโดยภาพรวมแล้วประชาธิปไตยมีหลายมิติ เวลาพูดถึงประชาธิปไตย ต้องกล่าวให้ครบทุกมิติ โดยเฉพาะมิติด้านจิตใจมีความสำคัญที่สุด จะเห็นตัวอย่างจากประเทศอังกฤษที่ไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ถือว่าเป็นประเทศประชาธิปไตยต้นแบบของโลกด้วยซ้ำไป

เรื่องแปลกๆ ที่เมืองไทย

ประชาธิปไตยเมืองไทยมีความแปลก เพราะคนไทยมองการเมืองเป็นธุรกิจด้วย คือ ซื้อ - ขายกันได้ ขณะนี้กระทรวงมหาดไทย พร่ำบอกกับผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอทั่วประเทศว่า อย่ายอมให้สิ่งผิดๆ เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในบ้านเมืองของเรา เพราะถ้าลูกหลานไทยต้องเกิดมาในประเทศที่ซื้อ-ขายสภากันได้แล้วละก็ เราจะทนอยู่กันได้อย่างไร เพราะไร้ศักดิ์ศรีอย่างสิ้นเชิง

ปัญหาเมืองไทยเป็นการต่อสู้ระหว่างระบบและตัวบุคคล แล้วผมบอกได้เลยว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา ระบบหรือกฎกติกาต่างๆ ไม่เคยเอาชนะคนไทยได้เลย ผมถึงกับเคยปรารภกับครูอาจารย์บางท่านเลยว่า เราเลิกสอนกันได้ไหมกับสุภาวธหรือคำพังเพยบางเรื่อง เช่น รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี น้ำเชี่ยวอย่าเอาเรือไปขวาง น้ำขึ้นให้รีบตัก เดินตามหลังผู้ใหญ่นหมาไม่กัด เป็นต้น เพราะเรื่องทำนองนี้ล้วนสอนให้เราเห็นแก่ตัวทั้งสิ้น

ผมเคยไปประเทศญี่ปุ่นแล้วรู้สึกทึ่งกับคนญี่ปุ่น เพราะเพื่อนผมคนหนึ่งไปด้วยกันลืมหุ้ยกระเป๋าไว้ที่สถานีรถไฟใต้ดิน นึกขึ้นได้ตอนนั่งรถแท็กซี่ออกมาได้พักหนึ่งแล้ว ระหว่างทางที่หวนกลับไปตามกระเป๋า ใจก็นึกว่าไม่มีทางได้คืน แต่เมื่อไปถึงจุดที่วางกระเป๋าทิ้งไว้ ไม่น่าเชื่อว่ากระเป๋าใบนั้นยังอยู่ที่เดิม แถมมีคนเอาเชือกมาผูกไว้กับเสาให้อีกด้วย ญี่ปุ่นได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ไม่มีของหาย ลืมของต้องได้คืน ที่เป็นเช่นนี้ได้เพราะคนญี่ปุ่นมีวัฒนธรรมที่ปลูกฝังกันมาดี คนญี่ปุ่นจะไม่พูดปฏิเสธเพื่อรักษาหน้าใจและมีมารยาทงดงาม บางคนถึงกับพูดว่าประเทศไทยเรานี้อะไรๆ ก็ดีทั้งนั้น เสียอยู่อย่างเดียวที่มีคนไทยอาศัยอยู่ ซึ่งฟังแล้วรู้สึกเจ็บปวดมาก เพราะว่ามีความจริงป่นปญ่มากทีเดียว ถ้ามว่าแล้วเราจะแก้ปัญหของเมืองไทยกันอย่างไร ผมขอตอบว่าเราต้องแก้ที่คน จากประสบการณ์ในแวดวงราชการกว่า 30 ปี บอกได้ว่า ถ้าเรามัวไปแก้ที่ระบบกฎเกณฑ์ต่างๆ จะไร้ผล เพราะคนไทยเป็นพวก Emotional มิใช่ Professional

สรุป

กล่าวโดยสรุปแล้ว คนไทยแม้จะมีข้อเสียเยอะ แต่ก็มีข้อดีอยู่มาก ทำอย่างไรเราจะลดข้อเสีย ไม่ต้องไปเพิ่มข้อดีก็เชื่อว่าเมืองไทยจะดีขึ้นอีก

มาก ถ้าเราสร้างความเป็นธรรมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในบ้านเมืองของเราได้ โดยเปลี่ยนวิธีคิดวิธีดำเนินชีวิตให้ไปในวิถีทางที่ถูกต้อง บ้านเมืองคงจะดีกว่านี้เป็นแน่

ประเทศไทยโชคดีที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นหลักให้บ้านเมืองของเราอยู่ แต่อย่าหวังพึ่งพระองค์เพียงอย่างเดียว เราต้องกล้าที่จะร่วมกันเปลี่ยนแปลงโดยยึดพระบรมราโชวาทเป็นหลัก ทุกอย่างจึงจะสำเร็จด้วยดีตามที่มุ่งหวัง ...ขอบคุณ สวัสดิ์

